

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

ΔΟΞΟΛΟΓΙΑΙ, ΠΑΝΗΓΥΡΕΙΣ, ΦΩΤΑΨΙΑΙ

(Από ένα φυλλάδιον του 1834)

Είναι γνωστόν, φυσικά, εις τούς αναγνώστας μας ότι, πρωτεύουσα του Κράτους μετά την Έπανάστασιν, υπήρξε τὸ Ναύπλιον. Ἐκεῖ ἐγκατεστάθη καὶ ἐδοξολογήθη ὁ ἀειμνηστος Καποδιστριας. Ἐκεῖ διέμεινε μετὰ τὴν ἀριεὶν του ὁ ἀλησμόνητος Βασιλεὺς Ὁθων. Τί ἦσαν αἱ Ἀθῆναι τὰ χρόνια ἐκεῖνα; Σωρὸς ἐρειπίων, ἔκτασις ἀκαλλιεργητος. Πού καὶ πού κανένας οἰκίσκος. Οἱ Τούρκοι εἶχον ἀπέλθῃ πλεόν. Ἀπερχόμενοι ὁμοῦ ἐφρόντιαν νὰ μὴ ἀφήσουν διπασθῆν τῶν λίθων ἐπὶ λίθου. Ἔτσι καὶ αἱ σαθραὶ οἰκοδομαί, αἱ ὑπάρχουσαι ἐπὶ τουρκοκρατίας δὲν ὑπῆρχον ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν.

Αὐτὴ ἦτο ἡ κατάστασις κατὰ τὸ ἔτος 1834, ὅταν ἀπεφασίσθη ἡ μεταφορὰ τῆς πρωτεύουσας ἀπὸ τοῦ Ναυπλίου εἰς τὰς Ἀθῆνας. Κάτοικοι ὀλίγοι καὶ πτωχοὶ, ἐρείπια, ἔδαφος πετρώδες καὶ ἀκαλλιεργητον, ἐρημία καὶ πλῆξις...

Μόλις ὁμοῦ ἐφθασεν ἐνταῦθα ἡ εἰδήσις τῆς ἀνακηρύξεως τῶν Ἀθηνῶν ὡς πρωτεύουσας, οἱ ὀλίγοι αὐτοὶ κάτοικοι συνεκινήθησαν. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλλίασις τῶν ὑπῆρξαν ἀπερίγραπτοι. Ὁ ἐνθουσιασμός τῶν μεγάλων. Οἱ οἰκίσκοι τοῦ νομάρχου καὶ τῶν δημογερόντων πολιορκοῦνται. Ὅλοι ζητοῦν νὰ μάθουν λεπτομερείας. Δὲν δύνανται νὰ πιστεύσουν εἰς τὴν εὐτυχίαν. Εἶναι λοιπὸν ἀληθές; Ὁ νομάρχος τὸ ἐπιβεβαιώνει. Οἱ δημογερόντες ὡσαύτως. Καὶ δόστω ἰαχὰ χαρὰς καὶ ζητωκραυγαὶ καὶ ἐκπνευσμιαί:

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς Ὁθων!
Χειραψία, ἐναγκαλισμοὶ, φιλήματα, δάκρυα χαρὰς...
Φαίνει τέλος ἡ Κυριακή. Φεβρουαρίου 11 τοῦ 1834. Ὁ λαὸς συγκροτεῖ ἐπιβλητικὴν διαδήλωσιν. Ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς τὰς ἀρχὰς τῆς πόλεως. Τὸν νομάρχην, τὴν δημογεροντίαν, τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου τῆς, τὸν δημοσίον ὑπαλλήλους. Προηγούνται οἱ ἱερεῖς μετὰ χρυσοκέντητα ὄμματα. Ἡ πομπὴ βαίνει πρὸς τὴν πλατεῖαν τοῦ Θησοῦ. Ἐθάνουν ἐκεῖ, καθίσταται ἡσυχία καὶ ἀναγνωσκται τὸ Β. Διάταγμα τῆς ἀνακηρύξεως τῆς πόλεως τῆς Ἀθηνῶν ὡς πρωτεύουσας τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

Ψάλλεται ἀκολούθως κατανυκτικὴ δοξολογία. Πολλοὶ θαυροῦσιν. Ἄλλοι ἐναγκαλιζονται ἀφρονὶ ἀπὸ τὴν χαρὰν. Ἄλλοι ἐκδηλώνουν τὴν χαρὰν τῶν δι' ἰαχῶν. Πάντες τέλος ζητωκραυμάζουν μ' ἓνα στόμα:

— Ζήτω ὁ Βασιλεὺς! Θεὸς κραταίωσον τὸν Βασιλέα ἡμῶν Ὁθωνα!

Μετὰ τὴν δοξολογίαν ὁμιλοῦν διάφοροι ρήτορες. Ἀνέρχονται εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ ναοῦ τοῦ Θησοῦ καὶ ἀρχίζουν συγκεκαμημένοι διὰ τῆς φράσεως:

Ἵ ἄνδρες Ἀθηναῖοι!

Μετὰ ταῦτα ὁ λαὸς διαλύεται καὶ σκορπίζει τὴν χαρὰν του εἰς τοὺς δημοσίους τῆς ἐρειπωμένης πόλεως καὶ τὴν ἀγορὰν.

Ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν ὁ λαὸς πανηγυρίζει. Τέλος νυκτώνει. Οἱ οἰκίσκοι τῆς πόλεως φωταγωγοῦνται. Κεράκια, φανάρια, λύχνοι — αἱ περιφωμενὲς «λουσέρνες» τῆς ἐποχῆς ἐκείνης — ρίχνουν τὸ φῶς τῶν εἰς τοὺς δρόμους, τὰ καλντερίμια καὶ τὰ στενοσόκακα. Σταῖς πλατεῖαις καὶ τὴν Ἀγορὰν ἀνάπτονται μεγάλαις φωταῖς, γύρω ἀπὸ ταῖς ὁποίας ὁ λαὸς διασκαδαίνει.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ σπανιωτάτου φυλλαδίου — ἐν Αἰγίνῃ, ἐκ τῆς τυπογραφίας Ἀνδρέου Κορομηλά, 1831 — εἰς τὸ ὅποιον γίνεται λόγος περὶ πάντων τούτων, προσθέτει ἐν τέλει τῆς περιγραφῆς του: «Ὁδὸς ὁ σφοδρὸς κατὰ τὴν νύκτα ταύτην βορέας ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ ὅτι ὑπῆρθευσεν ὁ ἐνθουσιασμός εἰς τοὺς κατοίκους νὰ κάμουν».

Αὐτὰς τὰς ἀγνώστους καὶ συγγινητικὰς πληροφορίας μᾶς παρέχει ὁ συγγραφεὺς τοῦ πολιτικῆς αὐτοῦ φυλλαδίου, περὶ τοῦ πανηγυρισμοῦ ἐπὶ τῇ ἀνακηρύξει τῶν Ἀθηνῶν ὡς πρωτεύουσας τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου. Τί ἦσαν αἱ Ἀθῆναι τότε; Χωράφια χίρσα, ἐρείπια, φτωχόσπιτα, καλύβαι. Σήμερον πλεόν ἡ πόλις μας, ἡ πρωτεύουσα μας, εἶναι ἀγνώριστος. Μεγαλοῦπις! Μέγαρον, ἀσφαλτοστρωμένα λεωφόροι, πλατεῖαι, πάρκα, πολυτέλεια. Καὶ οἱ ἄνθρωποι ἄλλαξαν ἀκόμη. Καὶ ἄλλαξαν πολὺ δυστυχῶς. Καὶ εἰς τὸν χαρακτῆρα τῶν καὶ εἰς τὰ αἰσθηματὰ τῶν! Ο ΠΑΛΑΙΟΣ

ΝΕΥΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΑΤΥΡΙΚΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΟ ἌΛΟΓΟ

(Από τὸν ἑπταετοπόλεμον τοῦ 1897)

Ἐτ' ἄλογο! τ' ἄλογο! Ἐπιτελέαρχη, τρέξε μονάχος σου μέσα στ' ἀζούρι, τ' ἄλογο! τ' ἄλογο κα' ἂν δὲν ὑπάρχη, μουλάρι φέρε μας, φέρε γαϊδούρι.

Τουρκιά! μᾶς πλάκωσε σὺν τὸ μεριμῆχα, σὺν αἷμα ἐργεται πυκνο τὸ φέσι, μὲ πιάνον Γκέκηδες ἀπ' τὸ λαρούγα, παιδιὰ, σχωράτε με! καὶ θεὸς σχωρέσοι!

Ἀπὸ τὸν ἰδρωτὰ σὺν βροίσι σταῖζω, χίλιοι νιζάμηδες μ' ἔχουν στη μέση, μὲ λένε τούρκικα νὰ κουβεντιάζω, καὶ στὸ κεφάλι μου βάζουν φέσι!

Νὰ! ὁ Ἐτέμ Πασσάς, νάτος, ζυγώνει, ρίχνει τὸ χέρι του καὶ μὲ γραπώνει, φωτιά τὸ μάτι του, φωτιά κα' ἡ ὄμη, πιάστον θεοῦλη μου νὰ μὴ μᾶς κόψη!

Τ' ἄλογο! τ' ἄλογο! Ἐπιτελέαρχη, φέρε το γαϊδούρα γιατί θὰ σβῶσο τ' ἄλογο! τ' ἄλογο! κα' ἂν δὲν ὑπάρχη, σκύψε τὸ σβέρκο σου νὰ καβαλήσο!

Ἔτσι γιὰ τ' ἄλογα φωνάζουν ὅλοι, οἱ Ἀχαιοὶ ῥάηγοι κα' οἱ Σιρταῖοι, μ' αὐτὰ λογάριζαν νὰ πᾶν στὴν πόλι, καὶ τώρα τὰθειλαν γιὰ τὴ φουγ!

Ἐμπρὸς τοῦ φέρνανε καμαρωμένο, δύο ταξιαχοὶ ὄλο χαρά, ἀτι κατὰμαυρο, καλοδουρεμένο, πρῶτο στὸ τρέξιμο. τὸ λέν «Καρᾶ».

Ἀφρίζει τ' ἄλογο στὴν τόση χάρβα, ὀλόρθ' ἡ χαιτή του καὶ ἡ οὐρα του, βγάζουν οἱ μύτες του φωτιά καὶ λάμπα, καὶ καβαλῖνες τὰ πιανὰ του. † Β. ΜΑΝΗΣ

Εἰς Γενεθλία γὰτ' Ἰδαροῦ

Καλορίζκος! Νὰ ζήση ὁ νηὸς γαῖδαρος, ν' ἀζίνη.

Νὰ σοῦ ζήση, νὰ σοῦ γίνη ὡσαθῶς ἐπιθυμᾶς.

Νὰ σοῦ ἀξένουνε τ' αὐτιά του, καὶ νὰν τὰ συγκοτσουλῶν.

Νὰ χοντρένη, νὰ ψηλώνη, ὡσαθῶς ἐπιθυμᾶς.

Νὰ σοῦ ζήση. Ὁ Θεὸς νὰ κάμη

νὰ σοῦ ζήση ὁ γαῖδαρος σου.

Νὰν τὸν ἐχης πάντα ὀμπρός σου ὡσαθῶς ἐπιθυμᾶς.

Να σοῦ ζήση ὁ γαῖδαρος σου,

καὶ νὰ ζήσης κα' ἡ ἀφεντιά σου.

Νὰν τὸν ἔχης στη δουλειά σου ὡσαθῶς ἐπιθυμᾶς.

† Α. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

